Verbatim records

XIII Riigikogu, VII Istungjärk, Täiskogu korraline istung

Wednesday, 21.02.2018, 14:00

Edited

14:00 Istungi rakendamine
1. 14:01 Vabariigi Valitsuse ülevaade Euroopa stabiilsusmehhanismi antud stabiilsustoetustest ja Eesti Vabariigi osalemisest Euroopa stabiilsusmehhanismis
2. 14:45 Isikut tõendavate dokumentide seaduse muutmise seaduse (digitaalse isikutunnistuse kehtivusaeg) eelnõu (569 SE) esimene lugemine
3. 15:07 Isikut tõendavate dokumentide seaduse ning väljasõidukohustuse ja sissesõidukeelu seaduse muutmise seaduse (Euroopa tagasisaatmise reisidokument) eelnõu (585 SE) esimene lugemine

14:00 Istungi rakendamine

14:00 Aseesimees Hanno Pevkur
Austatud Riigikogu! Alustame täiskogu VII istungjärgu 6. töönädala kolmapäevast istungit. Nüüd on aeg üle anda eelnõusid ja arupärimisi. Palun!
Eelnõude ega arupärimiste üleandmise soovi ei ole, millest tulenevalt viime läbi kohaloleku kontrolli. Kohaloleku kontroll.
Kohaloleku kontroll
Kohalolijaks registreerus 77 Riigikogu liiget, hetkel puudub 24 Riigikogu liiget.

---

1. 14:01 Vabariigi Valitsuse ülevaade Euroopa stabiilsusmehhanismi antud stabiilsustoetustest ja Eesti Vabariigi osalemisest Euroopa stabiilsusmehhanismis

14:01 Aseesimees Hanno Pevkur
Läheme tänase päevakorra juurde. Esimene päevakorrapunkt on Vabariigi Valitsuse ülevaade Euroopa stabiilsusmehhanismi antud stabiilsustoetustest ja Eesti Vabariigi osalemisest Euroopa stabiilsusmehhanismis. Tuletan teile meelde, et vastavalt kodu- ja töökorra seadusele on selle punkti arutelul kõigepealt rahandusministri ettekanne, mis kestab kuni 20 minutit. Pärast seda on igal Riigikogu liikmel võimalik esitada üks suuline küsimus, misjärel on läbirääkimised, kus on fraktsioonidel võimalik anda oma panus teema arutelusse. Arutelu lõppedes Riigikogu otsust vastu ei võta. Aga nüüd palun ettekandeks kõnetooli rahandusminister Toomas Tõniste!

14:02 Rahandusminister Toomas Tõniste
Hea juhataja! Head Riigikogu liikmed! Mul on siin hea võimalus soovida teile kõigile head vabariigi sünnipäeva nädala jätku. Olen teie ees järjekorras viienda Vabariigi Valitsuse aruandega ESM-i tegemiste kohta. Nagu varasematel kordadel minu eelkäijad, saan ka mina kinnitada, et ESM on oma ülesande euroala ees tulemuslikult täitnud. Saan ka tõdeda, et Eesti võetud kohustused seoses ESM-iga aja jooksul suurenenud ei ole.
ESM on aidanud kindlustada finantsstabiilsust euroalas ja teinud seda, andes toetuslaene riikidele, kes erinevate probleemide tõttu enam turgudelt vajalikke vahendeid kaasata ei saanud. Neid laene on antud ka soodsamatel tingimustel, kui tavaolukorras võimalik. Toetuslaene saanud riigid on aastas kokku hoidnud kuni 5% SKT-st. Sel viisil säästetud summad on olnud võimalik suunata majanduse taastamisele. Siinkohal ei tohi unustada nende laenudega kaasas käivaid tingimusi, mis on pannud neid

riike oma rahandust korrastama, pangandust puhastama ning struktuurseid reforme läbi viima.
ESM-iga liitumisel oli Eesti märgitud kapital kokku 1,302 miljardit eurot, millest 148,8 miljonit eurot oli sissemakstav kapital. Need kohustused viie aasta jooksul muutunud ei ole. Selle aja jooksul on ESM ja EFSF välja andnud kokku 273,3 miljardit eurot toetuslaene, millest ESM andis 87,83 miljardit eurot. Arvestades Hispaania tehtud tagasimakseid, mis on kokku 9,612 miljardit eurot, ja veel tõenäoliselt Kreekale kolmanda programmi raames antavaid laene, on ESM-i praegune sekkumisvõimekus 378 miljardit eurot.
Kogu oma senise eksistentsi jooksul on ESM teeninud tulu, mis on suunatud reservidesse. Erandiks ei olnud ka 2016. aasta, kui 568 miljonit eurot tulusid suunati juhatajate nõukogu otsusega reservi, mille maht on nüüd peaaegu 2 miljardit eurot. Tulu on saadud vaatamata sellele, et viimaste aastate intressid on olnud negatiivsed.
2017. aastal tulud siiski vähenevad. Tulude reservi suunamine tuleneb ESM-i asutamislepingust, mille kohaselt aktiivse programmi ajal nii tehakse. See on ka heaperemehelik ning kaitseb võimalike kapitalinõuete eest, kui tulevikus peaks ka kahjumeid tulema.
Nagu märgiti juba eelmise aruande tutvustamisel, saan ka täna nentida, et euroala turvavõrk on töötanud ja andnud oma panuse usalduse taastamisele, mis on olnud oluline tegur euroala soodsa majandusseisu tagamisel. Iirimaa ja Portugal, kes said toetust EFSF-i kaudu, ning Küpros ja Hispaania kui ESM-i kliendid on neile antud uue võimaluse hästi ära kasutanud ning näitavad positiivseid või väga positiivseid eelarve- ja majandustulemusi. Jah, kõik tasakaalustamatused ei ole veel olematuks kahanenud, aga need on selgelt teadvustatud ning kõik riigid astuvad nende kõrvaldamiseks samme.
ESM ei ole ka käed rüpes istunud. Tehtud on seniste programmide läbiviimise hindamine ning selle tulemusena sündinud soovitusi funktsioonide tugevdamiseks ja eri protsesside läbipaistvamaks tegemiseks püütakse järgida.
Mis ootab ESM-i ees? Igapäevategevused on 2018. aastal seotud Kreeka programmi lõpetamisega ning Küprose ja Hispaania programmijärgse seirega. Kreeka programmi puhul on veel lahtine, mis vormis ESM-i turvavõrk võiks toeks olla. Oluline roll saab olema Kreeka võimalike võlaleevendusmeetmete rakendamisel. Sellise lubaduse on eurorühm 2016. aastal andnud.
ESM on ka EMU tulevikuarutelude tähtis teema. Üha rohkem on hakatud toetama juba eelmistel aastatel jutuks olnud lahendust, et ESM-ile antakse kriisilahendusfondist viimasel võimalusel laenaja roll. Kuidas, milliste reeglite kohaselt see toimiks, on alles arutelude objekt. Nende reeglite kodifitseerimine toimuks ESM-i asutamislepingu muudatustega, mis tähendab ka asjaomast ratifitseerimise protseduuri. See ühtne kaitsemehhanism asendaks praeguseid riikide, sh Eesti poolt võimaldatavaid krediidiliine.
Teine tuleviku töösuund on seotud ESM-i rolli laiendamisega ehk selle muutmisega valuutafondilaadseks. See tähendaks eelkõige suuremaid volitusi majandus- ja eelarvepoliitika järelevalves, probleemsetele riikidele programmi koostamisel ja selle rakendamisel ning seireid. Koostöös Euroopa Komisjoniga on kindlasti võimalik praegust praktikat parandada. Euroopa Komisjon on ka ise teinud ettepaneku tuua ESM riikidevahelistest lepingutest Euroopa Liidu õigusesse. Kaugemas perspektiivis võib see ka teoks saada, aga tõenäoliselt mitte komisjoni pakutud plaani kohaselt määruse alusel, vaid muutes Euroopa Liidu toimimise lepingut. Komisjoni visiooni kohaselt muutuks ESM-iga seotud otsustusprotsess keerulisemaks, sest lisandub Ecofini tasand, ning ka vastuolulisemaks. Pigem võiks hoida toimivat korraldust ning juhinduda Euroopa Liidu õigusesse toomisel Euroopa Investeerimispanga eeskujust. See ei ohustaks ka Riigikogu pädevusi ESM-iga seonduvas.
Lõpetuseks kinnitan veel kord, et ESM on hästi juhitud missiooni täitnud ja täitev organisatsioon. Töötame selle nimel, et kogu see tegevus kestaks ja võimalusel edasi areneks. Aitäh!

14:10 Aseesimees Hanno Pevkur

Hea minister! Riigikogu liikmetel on hulganisti küsimusi. Küsimuste vooru avab Jürgen Ligi. Palun!

14:10 Jürgen Ligi

Aitäh! Kunagi, kui ESM-i sai loodud, oli minu roll vastu võtta väga teravaid poliitilisi rünnakuid, isegi kohtus käia. Ma saan siiamaani sõimata, tavaliselt EKRE-lt, selle eest, et ma müüsin Eesti riigi maha. Tohutu tähelepanu oli ESM-i vastu. Teiselt poolt oleme võtnud kohustusi IMF-is,

rekonstrueerimispankades, arengupankades. Kas see on teie arvates normaalne ja proportsionaalne, et kõik lähevad hulluks sõna ESM peale, aga ei pööra mingit tähelepanu sellele, et analoogsed kohustused on meil ka teistes finantsasutustes? Nendes osalemises ei nähta mingit tragöödiat.

14:11 Rahandusminister Toomas Tõniste
Aitäh! Olin ka ise Riigikogus, kui need arutelud käisid. Tõesti, oli vastakaid arvamusi ja kartusi. Need kartused ja debatid olid kogu eurorühmas tugevalt päevakorral. Ma tean, et Saksa rahandusminister Schäuble ise ütles, kui viimane abiprogramm Kreekale jutuks oli, et ka nemad kahtlesid, aga nüüd on põhimõtteliselt kõik seda meelt, et ESM on oma eesmärgi täitnud. Vaatamata tookordsetele kriitikute kartustele on ESM taganud finantsstabiilsuse Euroopa Liidus. Hetkeseis on selline, et laenuvõimekust on 500 miljardit, sellest on veel vaba 378 miljardit. Nii et tegelikult on ka võimalike uute suurte kriiside puhuks korralik puhver olemas. Praegu suuri kriise näha õnneks ei ole. Loodame, et see seis jääb pikemaks ajaks püsima. Selles mõttes aga on küsimus õige, et me oleme kohustusi ka mujal võtnud, aga jah, inimesi erutab eelkõige Kreeka teema. Ma olen aru saanud, et kui Kreeka probleeme kuskil arutatakse, siis on ka meedia huvi väga suur. Võib-olla on põhjus kreeklaste suhtumises ja selles, kuidas nad eurotoetusi varem kasutasid. Just see on inimestel südame peal.

14:13 Aseesimees Hanno Pevkur
Aadu Must, palun!

14:13 Aadu Must
Aitäh, lugupeetud juhataja! Hea ettekandja! Ma riskin praegu sellega, et saan juhatajalt märkuse teemast kõrvalekaldumise eest. Aga mu uudishimu on tohutult suur. Asi on selles, et mind huvitavad need finantsmehhanismid ja nendest laenu küsimise võimalus. Mulle meeldiks küsida ka Kreeka kohta ja vaadata oma päevikust, kuidas meile lubati, et see kujuneb meile tulusaks jne, aga ma küsin kitsalt kolkaliku küsimuse. Ei saa me läbi Lätita. Huvitav, kas rahandusministrite tee Tallinnast Riiga ja Riiast Tallinnasse kulgeb vahel ka otse või ikka ainult läbi Brüsseli? Rohkem ei oskagi küsida.

14:13 Rahandusminister Toomas Tõniste
Kui küsimuse mõte oli see, kas ma olen käinud Lätis kolleegiga otse kohtumas, siis vastan, et ei ole. Me oleme kohtunud temaga Brüsselis ja Luxembourgis ja oleme neid teemasid arutanud. Seekord kahjuks Läti rahandusminister eurorühma koosolekul ja Ecofini istungil ei viibinud. Lätis oli puhkenud kriis ja Läti suursaadik tegi seal väikese avalduse, kus ta sisuliselt rääkis sedasama, mida me lehtedest lugenud oleme.

14:14 Aseesimees Hanno Pevkur
Head kolleegid! Riigikogu liige oma mandaadiga on vaba küsima, mida iganes soovib. Küll on vastajal õigus jätta vastamata, kui teema kaldub päevakorrapunktist kõrvale. Andres Herkel, palun!

14:14 Andres Herkel
Aitäh, härra juhataja! Austatud minister! Mu küsimus puudutab neid Euroopa Komisjoni mullu detsembris tehtud ettepanekuid, millele te oma kõne lõpus ka natukene ruumi jätsite. Kuidas ESM-i Euroopa Liidu õigusesse toomine ja võimaliku fiskaalliidu loomine mõjutab riikide suveräänsust? Mingi hinnangu alge teie ettekandes tegelikult ka oli, aga kas säärane skeptiline suhtumine nendesse ettepanekutesse on selgelt Eesti seisukoht ja mis positsioonil võiksid olla teised riigid?

14:15 Rahandusminister Toomas Tõniste
Aitäh! Riigid üldiselt toetavad seda suunda, et ESM-ist saab n-ö pangandusliidule kaitsemehhanismi pakkuja ehk viimase liini laenuandja. Tulevikus võib ju juhtuda, et ühel ajal satub raskustesse mitu suurt panka, ning siis ei pruugi praegusest mehhanismist piisata. Kasutada ära ESM-iga seotud kogemusi-teadmisi ja anda ESM-ile funktsioone juurde eelarvete ja majanduspoliitikate järelevalves, toetusprogrammide koostamisel ja seirel – seda suunda sisuliselt kõik toetavad. Nüüd jah, küsimus on, kuidas seda teha: kas anda välja määrus, nagu komisjon pakub, või muuta ESM-i aluslepinguid? Eesti seisukoht on pigem, et see võiks olla üles ehitatud nagu Euroopa Investeerimispank ja et see eeldab

kõikide riikide mandaati. See on säärane üldine lähenemine. See on ka Eesti seisukoht ja suures plaanis, julgen öelda, kõik seda suunda toetavad. Igal riigil on vaid oma väikesed nüansid. Aga kaugemas perspektiivis soovitakse sinna kaasata ka EDIS ehk hoiuste kindlustamise süsteem.

14:17 Aseesimees Hanno Pevkur
Urve Tiidus, palun!

14:17 Urve Tiidus
Aitäh, lugupeetud juhataja! Lugupeetud minister! Sellest aruandest, mis meile on kirjalikult esitatud ja mida te ka siin tutvustasite, jääb suhteliselt positiivne mulje, et Euroopa stabiilsusmehhanismi loomine oli üks õige asi. Aga ajas muidugi kõik muutub ja on tehtud ettepanek ESM-i muuta, nii et tekib üldse Euroopa valuutafond Rahvusvahelise Valuutafondi kõrvale. Kas ma sain õigesti aru, et valitsus ja Eesti riik on juba võtnud mingisuguse positsiooni nende Euroopa Komisjoni ettepanekute suhtes? Ja millal see uus Euroopa valuutafond võiks Rahvusvahelise Valuutafondi kõrvale tulla?

14:18 Rahandusminister Toomas Tõniste
Jah, EFSF sisuliselt muutuks IMF-i ehk Rahvusvahelise Valuutafondi eeskujul samalaadseks. Selles suunas plaanitakse liikuda ja sellised seisukohad on ka meie kabinet põhimõtteliselt heaks kiitnud. Enne ma sellest Andresele juba rääkisin.

14:18 Aseesimees Hanno Pevkur
Andres Ammas, palun!

14:18 Andres Ammas
Lugupeetav eesistuja! Lugupeetav minister! Teie aruandest selgub, et ESM-i administratiivkulud on 54,1 miljonit. See on märkimisväärne summa. Minu mäletamist mööda on ESM-is ametis tubli mitusada bürokraati. Kas teie arvates on vältimatu, otstarbekas ja põhjendatud sellise summa kulutamine administratiivkuludeks? Kui ei ole, siis kas Eesti Vabariigi valitsus on esitanud mõne ettepaneku, et seda summat vähendada?

14:19 Rahandusminister Toomas Tõniste
Aitäh! Kui vaadata neid tuluallikaid ja kuluallikaid, siis on näha, et tulupoolele laekus laenude intresse 684,2 miljonit eurot ja investeerimisportfelli väärtpaberite müügilt teeniti kasumit 287 miljonit eurot. Kuluallikad olid emiteeritud väärtpaberite intressimaksed 525,9 miljonit eurot ja administreerimiskulutused 54,1 miljonit. Ütlen ausalt, et mina sellesse 54,1 miljonisse nagu sisse pole läinud. Meid esindab juhatajate nõukogus ka meie asekantsler ja soovi korral võin paluda, et seda summat täpsustataks. Aga eraldi me ei ole kabinetis sellel teemal peatunud.

14:20 Aseesimees Hanno Pevkur
Artur Talvik, palun!

14:20 Artur Talvik
ESM on riikidevahelise kokkuleppe tulemus ja aruandest on ilmselgelt näha, et liigutakse ikkagi selle poole, et lülitada ESM Euroopa Liidu õigusesse. Öelge otse, kas teil on valitsuses arutusel olnud, kas te tajute seda kui järjekordset sammukest Euroopa föderaalriigi poole! Kas valitsuses on sellest juttu olnud?

14:21 Rahandusminister Toomas Tõniste
Aitäh! Selles võtmes, nagu praegu küsimuses kõlas, ei ole arutust olnud. Ma arvan, et see suund, mida praegu ESM-iga hoitakse, on põhimõtteliselt õige suund.

14:21 Aseesimees Hanno Pevkur
Krista Aru, palun!

14:21 Krista Aru
Aitäh, härra juhataja! Austatud minister! ESM-i aastakoosolekul juulis 2017 tehti tegevjuhtkonnale mitu ettepanekut, kuidas tööd tulusamalt korraldada. Kas nende ettepanekute raames esitati ka analüüs ESM-i juhtkonna ja kogu korraldustöö efektiivsuse parandamiseks? Ma pean seda küsides silmas ka oma pinginaabri viidatud tegevuskulude näitajaid. Ja siin on ka ettepanek juhtkonnale suurendada programmide tulemuslikkust. Mis programmidest on jutt ja millised on need konkreetsed meetmed, mille tulemuslikkust tahetakse suurendada?

14:22 Rahandusminister Toomas Tõniste
Aitäh! Igale riigile tehakse vastavalt nende spetsiifilistele probleemidele eraldi programmid. Jutt ongi just nendest programmidest, kuidas need oleks võimalikult efektiivsed. Seda paluti analüüsida, et töö veelgi tõhusamaks muuta. Eks juhtimisega ole samamoodi. Igal koosolekul juhitakse tähelepanu näiteks sellele, et bürokraatiat on liiga palju, ja leitakse, et seda tuleks vähendada, et juhtimine efektiivsemaks muuta. Samamoodi on tehtud mitmesuguseid muid üldisi soovitusi.

14:23 Aseesimees Hanno Pevkur
Peeter Ernits, palun!

14:23 Peeter Ernits
Aitäh, hea juhataja! Hea minister! Nagu ma aru saan, olete põhimõtteliselt juba heaks kiitnud Euroopa Valuutafondi loomise. Selle juht hakkab olema tulevane Euroopa rahandusminister, kes on ühtaegu ka Euroopa Komisjoni asepresident. Ma küsingi selle Euroopa rahandusministri kohta. Kas siis teie muutute samasuguseks ametimeheks, nagu omal ajal oli Eesti NSV rahandusminister Albert Norak, kes suhtles Nõukogude Liidu rahandusministriga? Selle asemel hakkab olema n-ö Euroopa rahandusminister. Kas see Euroopa rahandusministri institutsioon on esimene pääsuke ülejäänud n-ö Euroopa ministrite nimekirjas?

14:24 Rahandusminister Toomas Tõniste
Aitäh! Eesti ei toeta Euroopa rahandusministri institutsiooni loomist. Oleme ka välja öelnud, et see on üks asi, mida me ei toeta.

14:24 Aseesimees Hanno Pevkur
Monika Haukanõmm, palun!

14:24 Monika Haukanõmm
Tänan, härra juhataja! Hea minister! Aruande teine peatükk käsitleb nii ESM-i kui EFSF-i programmide hindamist. Seal on ära toodud ka kuus konkreetset soovitust, mida peaks järgima ja paremaks muutma. Lisaks on kirjas, et oodatakse ettepanekuid programmide tulemuslikkuse suurendamiseks ning selle kohta, kuidas muuta nende ettevalmistus selgemaks. Siit tuleneb minu loogiline küsimus. Eesti on nendes programmides aktiivne osaline. Milliseid ettepanekuid on Vabariigi Valitsus teinud, pidades silmas meie arusaama ESM-i efektiivsuse suurendamisest? Kui me ei ole ettepanekuid teinud, siis kas see on plaanis? Kas sellele on mõeldud?

14:25 Rahandusminister Toomas Tõniste
Aitäh! Valitsuse tasemel konkreetseid ettepanekuid tehtud ei ole. Aga nagu ma ütlesin, sisuline töö toimub juhatajate nõukogus. Sellel tasemel riigid analüüsivad sisu poolt ja teevad tehnilisi ettepanekuid. Kui oleks mingid suured ettepanekud, siis tuleksid need kindlasti ka kabinetist läbi, aga seda pole seni olnud.

14:25 Aseesimees Hanno Pevkur
Dmitri Dmitrijev, palun!

14:25 Dmitri Dmitrijev

Aitäh, austatud istungi juhataja! Lugupeetud rahandusminister! Riigikogule esitatud aruandes on muu hulgas märgitud, et Eesti garantiikohustused, mis on seotud Eesti osalemisega Euroopa stabiilsusmehhanismis, kajastuvad meie riigivõla arvestuses. Kas oskate öelda, kui suure osa ESM-iga seotud garantiikohustused protsentuaalselt meie riigivõlast moodustavad?

14:26 Rahandusminister Toomas Tõniste
Praegu on niimoodi, et osalus ESM-is ei mõjuta valitsussektori eelarvepositsiooni. Tegemist on finantseerimistehinguga. Küll aga on riigivõlas sees EFSF-iga seotud kohustus ja see on 611 miljonit eurot.

14:26 Aseesimees Hanno Pevkur
Aivar Sõerd, palun!

14:26 Aivar Sõerd
Austatud juhataja! Austatud minister! Selle fondi olemasolevat võimekust on järel 378 miljardit, nagu siin kirjas on. Aga kui nüüd fondi rolle laiendatakse ja tulevikus IMF-i osa väheneb, siis kuidas ikkagi sellest allesolevast võimekusest piisab, et hakkama saada olukorras, kus on likviidsusabi vaja suurematele riikidele, näiteks Itaaliale. Mis siis saama hakkab, kui mõni suurem liikmesriik likviidsusabi vajab?

14:27 Rahandusminister Toomas Tõniste
Aitäh! Teoreetiliselt on igasugused sellised spekulatsioonid võimalikud, sest teadaolevalt on Itaalia viivislaenude osakaal ehk siis halbade laenude osakaal umbes 25%. Samas on ESM-is suurimad sissemaksjad Saksamaa 30%-ga, Prantsusmaa 20%-ga ja Itaalia vist ligi 18%-ga. Samas on mitu riiki neile antud toetuslaenud osaliselt varem tagasi maksnud, sest nad peavad neid väga kalliks. Igaüks on need laenud saanud eri tingimustel, kõigi laenudega kaasneb nõue läbi viia mingeid reforme. Ma julgen täna küll öelda, et laenuvõimekus, mis ESM-il praegu on – see ligi 380 miljardit – on piisav. Majanduse hetkeseisu ja ka perspektiivi vaadates ei saa seda küll kindlalt öelda, aga otseselt võimekuse kaotust nii väga ei kardeta. Aga kindlasti on seisukoht, et seda head olukorda, kus majandus kõikides riikides kasvab, tuleks ära kasutada, et võimalikult palju puhastada oma portfelli viivislaenudest ja suurendada puhvreid.

14:29 Aseesimees Hanno Pevkur
Külliki Kübarsepp, palun!

14:29 Külliki Kübarsepp
Aitäh, hea aseesimees! Hea minister! Aruandes on lause, et Eesti peab oluliseks, et ESM-i reformide puhul saaksid liikmesriigid kontrollida riikide kohustusi mõjutavaid otsuseid. Kas te saate täpsustada, millistest kontrollimehhanismidest on jutt ja mida te kardate, et muutma hakatakse? Kas te olete teinud ka omi ettepanekuid ja kui olete, siis milliseid?

14:30 Rahandusminister Toomas Tõniste
Jah, komisjon on tulnud oma ettepanekutega välja ja nüüd riigid vaatavad, mis neile sealt meeldib ja mis ei meeldi. Praegu on Eesti kohustus 1,3 miljardit. See on sissemakstud kapital – vist oli 148,8 miljonit eurot – ja sissenõutav kapital 1,15 miljardit, kui seda peaks vaja minema. Üle selle summa mingeid kohustusi Eesti riigile tulla ei saa. Mõte ongi selles, et kui nüüd hakatakse ESM-i aluslepinguid muutma, siis see vajab igal juhul kõikide liikmesriikide parlamentide toetust. Ja see on pikem protsess. ESM-i loomisel olid väga tulised debatid ka meil siin Riigikogus ja paljud saavad väga hästi aru, et need debatid võivad uuesti alata. Paljudes riikides on valimised ees, ka seisab ees europarlamendi valimine. See teeb selle teema natukene keerulisemaks.

14:31 Aseesimees Hanno Pevkur
Anne Sulling, palun!

14:31 Anne Sulling
Aitäh, hea eesistuja! Hea rahandusminister! Kuidas muutub nüüd, kui luuakse Euroopa valuutafondi, Euroopa riikide ja Rahvusvahelise Valuutafondi suhe?

14:31 Rahandusminister Toomas Tõniste
Aitäh! Ma arvan, et sisuliselt väga midagi ei muutu, sest praegu tehakse IMF-iga head koostööd. Jah, võib-olla ollakse mõnes asjas natuke eri arvamustel. Aga kui näiteks Kreeka abiprogrammi puhul on IMF olnud veidi teisel seisukohal kui ESM-i juhid, siis see ei tähenda, et see kuidagi koostööd mõjutaks. Nii et ma usun, et koostöövaim jääb enam-vähem samasuguseks, nagu see praegu on.

14:32 Aseesimees Hanno Pevkur
Head Riigikogu liikmed! Valitsuse aruande puhul on meil igaühel õigus esitada üks küsimus. Henn Põlluaas, palun!

14:32 Henn Põlluaas
Aitäh! Meil on olnud rahandusminister, kes kunagi väitis, et osalus ESM-is on Eestile kasulik investeering. Seda raha võib ju vaadelda investeeringuna, aga probleem on selles, et see investeering ei too tulu ja seda raha ei saa ilmselt kunagi tagasi. Lisaks väheneb selle summa väärtus inflatsiooni tõttu, umbes 50 aastaga muutub see nulliks, seda enam, et Euroopa Keskpank taotleb aastast inflatsiooni 2%. ESM-i asutamislepingu artikkel 3 sätestab, et raskustesse sattunud riikidele antakse abi juhul, kui see on hädavajalik kogu eurotsooni finantsstabiilsuse tagamiseks. On selge, et Eesti finantskriis ei ohustaks kunagi eurotsooni finantsstabiilsust. Kas ESM ikkagi on Eestile kasulik?

14:34 Rahandusminister Toomas Tõniste
Aitäh! Jah, seal on kirjas, et stabiilsustoetust antakse, kui ohtu satub eurotsooni finantsstabiilsus, aga ka Euroopa liikmesriikide oma. Kui nähakse, et mõne riigi rahandust ähvardab kriis, siis minnakse appi, sest me käsitleme Euroopa Liidus kõiki liikmesriike ühes võtmes. Mina julgen küll öelda, et just nimelt tänu sellele ühele võtmele me oleme siin ühises rahaliidus kõik tegelikult võitnud. Selle taga on üldine usaldus euroala vastu, euro vastu. On selge, et kriis mõnes liikmesriigis võib kokkuvõttes minna palju kallimaks maksma kui saamata jäänud intress.

14:35 Aseesimees Hanno Pevkur
Hea minister, rohkem teile küsimusi ei ole. Aitäh! Avan läbirääkimised. Esimesena soovib Reformierakonna fraktsiooni nimel sõna võtta Jürgen Ligi. Palun!

14:35 Jürgen Ligi
Austatud esimees! Austatud Riigikogu! ESM on mulle natuke isiklik asi – pole parata. Ja eks siin ühes küsimuses näidati näpuga minu poole, minu nime küll nimetamata. Olen siin puldis tundide viisi kaitsnud Eesti õigust kaitsta ennast finantskriisi eest, mis lähiminevikus oli üleeuroopaline asi. Võlakriis, mis puhkes küll nendes riikides, kes võlgu elasid, lõi väga tugevasti ka meie majandust. Me kõik kannatasime väga suurt kahju. Ja ses mõttes oli tookord äärmiselt hämmastav, et selline põhimõte vajas nii pikka kaitsmist ja et siiamaani tänitatakse mingi sõna kallal, mida ma kunagi olen öelnud täie teadmisega ja mida elu on ainult kinnitanud.
ESM on enesekaitsevahend kogu eurotsoonile ja igale tema liikmele. Väga kummaline, et seda ei taibanud isegi kõik Riigikohtu liikmed, kes kirjutasid kummalisi eriarvamusi – sisuliselt olid need luulevormis – ja neid tõsteti esile kui teravmeelseid. Ma ei oska välja pakkuda, mis olnuks tagajärg, kui see otsus ei oleks läbi läinud. Majanduslik kahju kogu Euroopale olnuks mõõtmatult suurem, kui on sellele fondile antud garantiid. Ja igal juhul on need garantiid ja see pisike rahaeraldis põhikapitali käsitatavad investeeringuna, aga mitte kunagi ei ole mina nimetanud eesmärgina intressi saamist – kas me ikka saame seda, et see on nagu meie huvi. Ei ole! ESM-i paigutatud raha ja garantii andmise kohta oli vaja küll öelda, et see ei ole tagastamatu abi, mida me anname kriisi sattunud liikmesriigile, vaid see on raha paigutamine Euroopa stabiilsusesse. Saadav intress on eelkõige majanduse stabiilsus ja suurem SKT. Nii on see tänini.
See, et me üldse peame ESM-is osalemise aastaaruannet eraldi päevakorrapunktina regulaarselt

arutama, on tegelikult ebaproportsionaalne. Me pole seda teinud ühegi finantsasutuse puhul. Sellist hüsteeriat pole muul puhul üles köetud. Ma loodan, et selle arutelu käigus jäid ka need kunagised kriitikud natukene kuulama rahandusministrit, kes rahustavat sõnumit järjepidevalt edasi on andnud. Loodetavasti saadakse aru, et selline hüsteeria ikka jälle üleskütmine on alusetu.
Kui ma lähen kodulehel vaidlema ühe EKRE liikmega – siin oli küsimus ju EKRE-lt, eks ole –, siis seal võtab sõna kümneid hulle, kes hakkavad mõnitama, et näed, andis ära Kreekasse miljardeid ja mingit muud sellist juttu ajama. See on nii rumal ja pahatahtlik, et tegelikult peaks kogu erakond seda häbenema. Tegelikult peaks erakond oma valijaid veenma, et ei pea olema kõige vastu. Pigem tasub oma valijates arendada debatioskust ja viisakust. Ei ole vaja inimest sõimata, ei ole vaja hirme üles kütta. Eesti on teinud hea rahapaigutuse, Euroopa on teinud hea rahapaigutuse ja ESM oli üks tegur, mis võimaldas tegelikult kriisile piiri panna. Spekulandid – kui seda sõna tohib kasutada turust rääkides, väärtpaberiturg on spekulatsioonide koht – said signaali, et tegelikult on olukord turvaline ja Euroopa riike võib võlgnikena usaldada. Selles mõttes tegime õige otsuse ja selle juurde võiks ka jääda. Aitäh!

14:40 Aseesimees Hanno Pevkur

Eesti Konservatiivse Rahvaerakonna fraktsiooni nimel Henn Põlluaas, palun!

14:40 Henn Põlluaas

Aitäh! Ma ei olekski sõna võtnud, kui eelkõneleja ei oleks hakanud selles küsimuses millegipärast süüdistama EKRE-t, keda sellel ajal ei olnud olemaski, ja hakanud sotsiaalmeedias mingisuguseid inimesi, kellega tema ebatsensuurseid sõnu kasutades vaidlustesse on laskunud, pidama EKRE liikmeteks. Ma ei tea, minu meelest see ei ole küll tase, millega tulla siia Riigikogu ette diskuteerima või kaitsma enda kunagisi samme ja väljaütlemisi, et ESM on Eestile kasulik investeering. Me teame, et kasu ei ole sealt mitte mingit tulnud. Me oleme maksnud ehk otseselt raha välja andnud ligi 150 miljonit ja 1,3 miljardi ulatuses andnud garantiisid. Need 1,3 miljardit kõiguvad meil pea kohal mõõgana. See on risk! Me ei tea, millal saabub hetk, kui me peame need summad välja käima ja lepingu järgi otsustades veel ülilühikese aja jooksul. Kui me suudame selle raha kuskilt laenata, siis lisanduvad veel intressid. Arvestades sedagi, et kogu see praegu sisse makstud summa sulab 50 aastaga nullini, on selge, et me ei saa sealt mitte midagi tagasi. Nii on ikkagi ääretult kummaline väita, et tegemist on Eestile kasuliku investeeringuga.
Kui me vaatame Kreekat, kuhu meie raha on läinud, siis näeme, sealne palgatase on kõrgem ja pensionid on oluliselt suuremad kui meie inimestel. Nii et imestada selle üle, et meie inimesed pahandavad, miks me maksame kinni meist rikkamate riikide pillerkaaritamist, samas kui meie enda inimeste palkadeks ja pensionideks ja erinevateks toetusteks raha puudub – see on härra Ligist ikka ülimalt küüniline.
Mingit kohustust ESM-iga liituda meil ei olnud. Seda ei teinud mitu Euroopa riiki ja mitte keegi ei vaata nende peale viltu. Mitte keegi ei ole hakanud neid Euroopa Liidus kuidagi survestama või süüdistama või karistama. Aga Eesti tüüpiline käitumine ongi ju selline, et me oleme alati kõigega nõus. Alati kõigega nõus, sõltumata sellest, kas see on meile kasulik, kas see on meile vajalik, kas sellel on vähimatki mõtet. Me näeme seda ka enda välispoliitikas. Me just kuulsime väliskomisjonis Välisministeeriumi esindajalt, et IMF soovib luua Euroopa arengupanka ja Eesti seisukoht on, et me toetame seda. Kui suured saavad olema meie kohustused, mis see meile maksma läheb – mitte mingisugust informatsiooni selle kohta ei ole. Kui küsida, miks me ikkagi nõus oleme, on vastus, et loomulikult oleme, ega me ei saa ju vastu olla ja küll see info tuleb selle kohta hiljem. Aga mina küsin: kui info on selline, et see on Eestile kahjulik ja meil ei ole mõtet sellega liituda, ent me oleme juba nõusoleku andnud, mismoodi me siis ühel hetkel ütleme, et me ei ole nõus? Täpselt samamoodi on ESM-i ja lugematute muude asjadega. Me oleme kõigega nõus – ükskõik millega, ükskõik kui kahjulik või mõttetu see Eesti riigile on. Selline poliitika on hullumeelne. Me peame lähtuma sellest, mis on meie ülesanne ja kohus: Eesti riigi eest seista. Aitäh!

14:45 Aseesimees Hanno Pevkur

Rohkem fraktsioonide esindajatel kõnesoove ei ole. Seega saame selle päevakorrapunkti arutelu lõppenuks lugeda.

2. 14:45 Isikut tõendavate dokumentide seaduse muutmise seaduse (digitaalse isikutunnistuse kehtivusaeg) eelnõu (569 SE) esimene lugemine

14:45 Aseesimees Hanno Pevkur

Teine päevakorrapunkt on Vabariigi Valitsuse algatatud isikut tõendavate dokumentide seaduse muutmise seaduse eelnõu 569 esimene lugemine, mispuhul teeb valitsuse nimel ettekande siseminister Andres Anvelt. Palun!

14:46 Siseminister Andres Anvelt

Lugupeetud Riigikogu juhataja! Lugupeetud Riigikogu! Vabariigi Valitsus on esitanud Riigikogule isikut tõendavate dokumentide seaduse muutmise seaduse eelnõu. Eelnõu on suhteliselt lühikene, koosneb vaid kahest paragrahvist, ja võtan selle sisu ka lühidalt kokku. Isikut tõendavate dokumentide seaduse muutmise seaduse eelnõu kohaselt kehtestatakse digitaalse isikutunnistuse kehtivusajaks kolme aasta asemel viis aastat ehk kehtivusaega pikendatakse. Muudatuse peamine eesmärk on võimaldada digitaalset isikutunnistust omavatel inimestel ja e-residentidel kauguuendada oma digitaalseid isikutunnistusi, et need kehtiksid kaks aastat kauem kui praegu kolmeks aastaks välja antavad digitaalsed isikutunnistused. Kauguuendamist saab inimene teha näiteks oma arvutist, uuendades sertifikaate, nagu öeldakse.
Selgitan ka lühidalt mõisteid, mis on suhteliselt sarnased. Digitaalne isikutunnistus ehk digi-ID on ID-kaardiga analoogiline kiipkaart, millega saab elektroonilises keskkonnas oma isikut tuvastada ja digitaalset allkirja anda. Samas on oluline toonitada, et digi-ID ei ole kasutatav visuaalse isikut tõendava dokumendina ega ka reisidokumendina. Selliseid kaarte on siiani väljastatud ligi 40 000, millest umbes 16 000 on n-ö füüsiliste isikute digitaalsed isikutunnistused ja umbes 24 000 e-residentide digitaalsed isikutunnistused. Täpsustavalt veel, et needsamad digitaalsed isikutunnistused on väga levinud näiteks meditsiinitöötajate seas, kes vajavad pidevalt ligipääsu e-tervise keskkonnale ja kes kasutavad neid oma arvutites töövahendina.
Digi-ID kehtivusaja pikendamine hõlmab kahte rakenduslikku aspekti. Esiteks, enne 2018. aasta 1. maid väljaantud kehtiva digitaalse isikutunnistuse kehtivusajaks loetakse viis aastat dokumendi väljaandmise kuupäevast alates. Teisisõnu väljastatakse igale enne 2018. aasta 1. maid väljaantud kolmeaastase kehtivusajaga ja kehtivale digitaalsele isikutunnistusele lisasertifikaadid kehtivusajaga kaks aastat. Kaart kehtib seega edasi, aga sinna jääb vana füüsiliselt märgitud lõppkuupäev. Seda kehtivust on võimalik ise kontrollida ID-kaardi haldusvahendi kaudu ja kaardile võib teha ka vastava märke. Teiseks, peale 1. maid hakatakse välja andma digitaalseid isikutunnistusi kehtivusajaga viis aastat.
Muudatus on tulnud päevakorda, kuivõrd tehnilised lahendused on arenenud ja võimaldavad turvaliselt välja anda pikema kehtivusajaga digitaalset isikutunnistust, mis on otstarbekas ja inimese jaoks soodsam. Muudatusega loome mugavamad digitaalse isikutunnistuse taotlemise ja kasutamise tingimused nii Eesti residentidele kui ka välismaal olevatele e-residentidele.
Eelnõu iseloomustamiseks veel nii palju, et sellega kaasneb kulude kokkuhoid nii isikule, kes digitaalset isikukaarti kasutab, kui ka riigile. Esiteks peab isik kaarti tunduvalt harvem uuendama ja seega ka tunduvalt harvem riigilõivu maksma. 40 000 kaardi puhul on inimeste üldine kulu 4 miljonit eurot ja see puudutab eelkõige e-residente. Seadus on kavandatud jõustuma s.a 1. maist, kui Riigikogu on selle eelnõu selleks ajaks ära menetlenud ja seadusena vastu võtnud. Aitäh teile!

14:50 Aseesimees Hanno Pevkur

Hea minister, Riigikogu liikmetel on teile ka küsimusi. Esimesena Peeter Ernits.

14:50 Peeter Ernits

Hea juhataja ja hea minister! Suurepärane algatus, härra siseminister! Umbes 20 000 eurot arenduskuludeks ja 12 249 400 eurot riigi tuludesse – tõeline saavutus! Aga kas teil on ka plaane, kuhu see 12 miljonit paigutada? Päästjatele oleks vaja 14,5 miljonit, et nad saaksid normaalset palka – siis oleks neil Eesti keskmine palk. On teil mõtteid, kuhu panna see 12 miljonit, mida on võimalik nii lühikese ajaga ja nii hästi teenida? Kas olete nõus selle ettepanekuga, et see summa läheks päästjatele normaalse palga saamiseks?

14:51 Siseminister Andres Anvelt
Aitäh! Hea Riigikogu liige, te teate ju väga hästi, et riigieelarve ei teki selliste põhimõtete alusel, et kui kuskilt midagi vabaneb, siis see läheb, ütleme, suunatud kulutuseks. See aga ei tähenda kindlasti seda, et iga vabanevat summat ei saaks järgmise aasta eelarves targalt kasutada. Ma nõustun teiega siin sada protsenti ja olen ka väljendanud seda, et käesoleva aasta riigi eelarvestrateegia arutelul on minu prioriteet just sisejulgeolek, sh päästjate palgakulud. Nii et ühtepidi ma olen teiega nõus, aga teistpidi ei lähe see kokku riigieelarve tekke loogikaga. Aga kindlasti ei lähe see 12 miljonit mõttetuteks kulutusteks.

14:52 Aseesimees Hanno Pevkur
Andres Ammas, palun!

14:52 Andres Ammas
Lugupeetav eesistuja! Lugupeetav minister! Te mainisite põgusalt, et loomulikult on tehnoloogia vahepeal edasi arenenud. Aga tuleme korraks selle juurde, et kui kõnealuse seaduse praegu kehtiv versioon vastu võeti, siis küllap oli mingi loogika selles, et tähtajana lepiti kokku kolm aastat, mitte viis või kümme. Ka te oskate öelda, miks tookord kolme aasta peale pidama jäädi? Millised hirmud vahepeal kadunud on – miks me oleme praegu söakamad ja pakume selleks tähtajaks viis aastat? Ja miks mitte kohe kümme näiteks?

14:52 Siseminister Andres Anvelt
Aitäh! Väga hea küsimus, aga ma arvan, et ka vastus on väga hea. Jah, tehnoloogia areneb. Kui me räägime digitaalsest isikutunnistusest, siis selle üks eripära on, et see on pidevas – ma ei ole küll valdkonnaspetsialist – elektronide ringes. Ehk seesama väike mikrokiip, mis seal peal on, saab n-ö tuld ja tõrva rohkem kui meie tavapärane ID-kaart, mida me kasutame suuremalt jaolt siis, kui me tuvastame ennast mingisuguses protsessis või anname allkirju – see ei ole meil pidevalt digitaalne töövahend. Aga kuna spetsialistid on öelnud, et me oleme tehnoloogiaga jõudnud nii kaugele, et kaart on vastupidavam, siis on tulnud ka ettepanek tõsta digi-ID kehtivust viiele aastale.
Kümnest aastast. Muide, see diskussioon on ka Riigikogus olnud. Kui te mäletate, siis me alles hiljuti tõstsime siin kõigi erakondade ühisel ettepanekul Eesti passi kasutusaega viielt kümnele ja arutusel oli ka see, et viia meie ID-kaardi kehtivus viielt aastalt kümnele. Aga spetsialistid, kes vastutavad selle kaardi toimimise eest, arvasid, et see ei ole kõige parem mõte. Nimelt võib selline muudatus tuua kaasa selle, et me uuendame tehnoloogiat, aga seesama mikrokiip ei suuda seda kanda. Viis aastat on praegu spetsialistide sõnul see valulävi.

14:54 Aseesimees Hanno Pevkur
Külliki Kübarsepp, palun!

14:54 Külliki Kübarsepp
Aitäh, hea aseesimees! Hea minister! Ma tulen kulude juurde. Ma saan aru, et see seadusmuudatus toob riigile kaasa kaks reaalset kulu: esiteks, arenduskulud, mis on 20 000 eurot, ja teiseks, ID-lepingu muutmisega kaasnevad kulud, mille suurust ma siit välja ei lugenud. Minu küsimus on arenduskulude kohta. Riigikontroll on mitmes auditis juhtinud tähelepanu sellele, et riigisektoris on palju lihtsam nõuda välja suuremaid summasid, kui tegelikud kulud väärt on. Kas te olete selles summas kindel? Kas te saate öelda, et see 20 000 on nende arenduste jaoks vaja minev summa, või on siin õhku sees?

14:55 Siseminister Andres Anvelt
Ma arvan, et selle 20 000 seest on päris raske õhku leida, kuigi nulle on siin päris palju. Tegelikult on ju päris palju töid vaja teha, täiesti uus sertifikaadiuuendus tuleb ette valmistada. Me teame seda, et sertifikaadiuuenduse ettevalmistamine – seda näitas ka ID-kaardi kriis, kus inimestele tuli ette valmistada uued sertifikaadid – on protsess, kuhu kaasatakse spetsialiste ka väljastpoolt maja, näiteks Siseministeeriumi infotehnoloogiakeskusest või RIA-st. Kui me vaatame üldiseid arenduskulusid riigisektoris, siis on need summad palju suuremad olnud. 20 000 eurot on esialgne hinnang

arenduskulude kohta. Siin saabki rääkida ainult hinnangulisest suurusjärgust ja selle kulu katab tegelikult uuenduse tegija, praegusel juhul Siseministeeriumi infotehnoloogia- ja arenduskeskus, oma summadest.

14:56 Aseesimees Hanno Pevkur
Peeter Ernits, teine küsimus, palun!

14:56 Peeter Ernits
Hea juhataja! Hea minister! Jah, loomulikult ma tean, et see ei ole nii, et ise teenite ja ise kulutate. Samas tekib ettekujutus tulu teenivast ettevõtjast. Ma näen, et teie juhtimise all on Siseministeerium ka selliseks priskeks lüpsilehmaks muutumas. 12,5 miljonit ühe seadusmuudatusega – respekt! Aga ma küsin, kui palju on veel selliseid eelnõusid, millega Siseministeerium ja teie välja tulete ning millega on võimalik riigieelarvet kümnete miljonitega turgutada.

14:57 Siseminister Andres Anvelt
Aitäh! Ma luban endale öelda seda, et te olete natuke ülekohtune. Esiteks, Siseministeerium ei ole kindlasti lüpsilehm. Siseministeerium on Siseministeerium. Siin on suur vahe. Teine asi on see: olen oma haldusalas püstitanud – ja ma arvan, et ka eelnevad ministrid on seda teinud – eesmärgi, et kui me võtame kasutusele uusi infotehnoloogilisi lahendusi, siis me peame pidevalt otsima sisemisi ressursse, mida saaks näiteks mingite uute arenduste tarbeks targemalt ära kasutada. Nii saab kuskilt kokku hoida. See on asja üks pool. Aga selle muudatuse väljatöötamise aluseks ei olnud see, et me peame kindlasti, hambad ristis, raha teenima.
Küsimus on selles, et me teeme inimestele digiisikutunnistuse kasutamise mugavamaks: näiteks arstidele, kes seda massiliselt kasutavad, ja e-residentidele (s.o kasvav trend maailmas). Nad ei pea iga kolme aasta tagant võtma ette mingisugust haldusasjaajamist, sest selle järele ei ole tänu tänapäevasele tehnoloogiale enam vajadust. Nad saavad nautida kiiret asjaajamist ja seda e-riigi pakutavat hüvet viis aastat, mille järel vajab tehnoloogia juba uuendamist. Nii et see on see põhiline tegur, tõukur, mis on lükanud ka Siseministeeriumi selliseid arendusi tegema.

14:59 Aseesimees Hanno Pevkur
Krista Aru, palun!

14:59 Krista Aru
Aitäh, härra juhataja! Austatud minister! Digitaalseid isikutunnistusi ja e-residendi digitaalseid isikutunnistusi on eelmise aasta lõpu seisuga väljastatud umbes paarkümmend tuhat. Kas te julgete prognoosida, kas see arv võiks nüüd mõlemas suunas kasvama hakata või võiksime pigem rahulduda sellega, et eesmärk on saavutatud – võib-olla tuleb e-residente juurde, aga digitaalse isikutunnistuse kasutajate arv jääb umbes samaks?

14:59 Siseminister Andres Anvelt
Aitäh! Kui me räägime sellest, mis ei ole mitte ainult ministeeriumi, vaid tegelikult kogu riigi IT-sektori, sh isiku tuvastamist tagava sektori üks eesmärkidest, siis on see identifitseerimisvahendite arvukuse laiendamine. Ka viimane ID-kaardi kriis näitas seda, et kaitstumad olid need inimesed, kes kasutasid ID-kaardi kõrval näiteks mobiil-ID-d. Mobiil-ID populaarsus tõuseb. See võib mingil määral asendada digitaalset isikutunnistust, vähendada huvi selle vastu. Samas tean kas või oma Siseministeeriumist nende praktikute arvamust, kes neid kasutavad, et digitaalne isikutunnistus on mõnel määral kiirem kui mobiil-ID.
Nii et siin on nii plusse kui miinuseid. Ma siiski arvan, et tulevikus kasvab digitaalsete isikutunnistuste arv, nii nagu te ennist mainisite, suuresti e-residentide arvel, aga ka inimeste võimalike valikute laiema ampluaa tõttu. Minu üleskutse kõigile siin saalis olijatele ja ka inimestele laiemalt on, et kui teil on olemas digitaalne isikutunnistus – ükskõik, kas seesama digiisikutunnistus, millest me räägime, või ID-kaart –, siis võiks selle kõrval olla ka mobiil-ID. Just nende inimeste kaitse, kes kasutavad aktiivselt elektroonilise tuvastamise võimalusi, peaks olema paremini tagatud ja riskid maandatud.

15:01 Aseesimees Hanno Pevkur
Urve Tiidus, palun!

15:01 Urve Tiidus
Aitäh, lugupeetud juhataja! Lugupeetud minister! Ühest teie eelmisest vastusest jäi mulle kõrvu selline lause. Te ütlesite, et e-residentsus on kasvav trend maailmas. Kas te saate tuua mõne spetsiifilise näite, kes on siis need teised riigid meie kõrval, kes veel e-residentsust arendavad?

15:01 Siseminister Andres Anvelt
Ei, ma mõtlesin seda, et Eesti e-residentsuse taotlemine on kasvav trend välismaal. Ma tahtsin seda öelda. Palun vabandust, kui minu keelevääratusest võis teine mulje jääda. Ma võin siin tuua lihtsa näite, et e-residentide hulk on aastast aastasse kasvanud. Me oleme ka suurendanud Politsei- ja Piirivalveametis inimeste arvu, kes tegelevad sellega, et tagada digi-ID turvaline väljaandmine. Kindlasti kasvab iga aastaga nende riikide arv, kust seda taotletakse. Aga mõjutegureid on erinevaid. Ma ei oska teile praegu peast öelda (ma võin selle info teile hiljem edastada), mis riikidest on digitaalset isikutunnistust või e-residentsust taotletud. Ma arvan, et siin on kaetud kõik mandrid, ainult tihedus on erinev. Hea näide on ka see, et kui tuli Brexiti rahvahääletuse otsus, siis kasvas massiliselt e-residentsuse taotlemine Briti saartelt.

15:03 Aseesimees Enn Eesmaa
Suur aitäh, austatud minister! Teile rohkem küsimusi ei ole. Juhtivkomisjoni ettekande teeb Rein Randver, põhiseaduskomisjoni liige.

15:03 Rein Randver
Austatud istungi juhataja! Head kolleegid! Lugupeetud minister! Isikut tõendavate dokumentide seaduse muutmise seaduse eelnõu 569 arutelu toimus põhiseaduskomisjonis 12. veebruaril k.a. Peale komisjoni liikmete osalesid istungil veel siseminister Andres Anvelt, ministri nõunik Kristen Kanarik, Siseministeeriumi kodakondsus- ja rändepoliitika osakonna juhataja Ruth Annus ning sama osakonna õigusnõunik Kaspar Lepper ja nõunik Ele Russak.
Hetk tagasi me kuulsime ministri väga põhjendatud ettekannet, sh selle seaduseelnõu eesmärke. Ka komisjonis toimus selle eelnõu arutelu, kus komisjoni liikmed küsisid ja avaldasid oma arvamust. Küsiti, nagu ka siit saalist kostis, miks on digitaalse isikutunnistuse kehtivuse ajaks praegu vaid kolm aastat, kas takistavad asjaolud on ära langenud ja seda aega võiks pikendada. Selle peale vastati, et omal ajal oli see uuenduslik lähenemine. Projekti alguses ei olnud täpselt teada, milliseks asi kujuneb, ning igaks juhuks määrati digitaalse isikutunnistuse kehtivuse ajaks kolm aastat. Tänaseks on jõutud arusaamisele, et selle dokumendi materjal ja kiip võimaldavad dokumenti väljastada ka viieks aastaks.
Oli ka küsimus, kas isikutunnistuste elektrooniline taotlussüsteem on ajast maha jäänud. Selle peale vastati, et loomulikult toimib e-taotluskeskkond väga edukalt ja sellest ka need muudatused. Samuti tunti huvi, kas juhendid ja kasutajate sertifikaadid on uuendamise ajaks ehk 1. maiks olemas. Selle peale väideti, et suurel osal kasutajatest on sertifikaatide uuendamise kogemus juba olemas, mida võis eriti näha ID-kaardi kriisi ajal. Küsiti veel, kas 2017. aasta sügisel ID-kaardi kiibis avastatud turvarisk puudutas ka digitaalseid isikutunnistusi. Selle peale vastati jaatavalt: see turvarisk mõjutas ka digitaalseid isikutunnistusi. Siin oli jutuks ka rahateema, mille vastu tundsid huvi ka komisjoni liikmed. Selle peale öeldi, et taotluste menetlemiseks vajalik ressurss on olemas ning kui taotluste hulk peaks kasvama, siis on võimalik ahendeid juurde küsida.
Komisjon jõudis ka otsustava osani: tehti ettepanek võtta eelnõu täiskogu päevakorda tänaseks, 21. veebruariks (konsensusega), tehti ettepanek esimene lugemine lõpetada (konsensusega) ning määrata muudatusettepanekute tähtajaks 7. märts kell 17.15 (konsensusega) ja ettekandjaks komisjoni liige ehk siinkõneleja (konsensusega). Suur aitäh!

15:07 Aseesimees Enn Eesmaa

Kas ettekandjale on küsimusi? Neid ei ole. Suur aitäh, Rein Randver! Avan läbirääkimised fraktsioonide esindajaile, kui teil on selleks soovi. Seda soovi ei ole. Juhtivkomisjoni ettepanek on eelnõu 569 esimene lugemine lõpetada. Esimene lugemine on lõpetatud. Määran eelnõu muudatusettepanekute esitamise tähtajaks 7. märtsi kell 17.15.

---

3. 15:07 Isikut tõendavate dokumentide seaduse ning väljasõidukohustuse ja sissesõidukeelu seaduse muutmise seaduse (Euroopa tagasisaatmise reisidokument) eelnõu (585 SE) esimene lugemine

15:08 Aseesimees Enn Eesmaa

Tänane kolmas päevakorrapunkt: Vabariigi Valitsuse algatatud isikut tõendavate dokumentide seaduse ning väljasõidukohustuse ja sissesõidukeelu seaduse muutmise seaduse (Euroopa tagasisaatmise reisidokument) eelnõu 585 esimene lugemine. Palun ettekandjaks siseminister Andres Anvelti!

15:08 Siseminister Andres Anvelt

Lugupeetud Riigikogu! Lugupeetud Riigikogu juhataja! Olen teie ees täna teise Vabariigi Valitsuse esitatud eelnõuga. Tegemist on isikut tõendavate dokumentide seaduse ning väljasõidukohustuse ja sissesõidukeelu seaduse muutmise seaduse eelnõuga. Lühidalt öeldes käsitletakse eelnõuga Euroopa tagasisaatmise reisidokumente ning eelnõu eesmärk on viia Eesti õigus kooskõlla Euroopa Liidu õigusega. Eelnõu on välja töötatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse, mis käsitleb reisidokumendi kehtestamist riigis ebaseaduslikult viibivate kolmandate riikide kodanike tagasisaatmiseks, rakendamiseks.
Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse eesmärk on kehtestada ühtne ja turvaline Euroopa tagasisaatmise reisidokument liikmesriikide territooriumil ebaseaduslikult viibivate kolmandate riikide kodanike tagasisaatmise hõlbustamiseks. Seni on liikmesriikidel olnud võimalik kolmanda riigi kodaniku tagasisaatmiseks kasutada soovituslikku Euroopa Liidu ühtset reisidokumenti väljasaatmiseks. Samas on sellise reisidokumendi turvastandardid olnud ebapiisavad, mistõttu ei ole paljud kolmandad riigid nõustunud dokumenti tunnustama. Määrusega on täiustatud tagasisaatmise reisidokumendi vormi, turvaelemente ja tehnilist kirjeldust ning muudetud reisidokumendi kasutusele võtmine liikmesriikidele õiguslikult siduvaks. Nende muudatustega loodetakse lihtsustada reisidokumendi tunnustamist kolmandate riikide poolt ning kiirendada tagasivõtumenetluse läbiviimist. Oluline on märkida, et Euroopa tagasisaatmise reisidokumendil ei ole kehtivusaega: see kehtib kolmanda riigi kodaniku vastuvõtvasse riiki saabumiseni.
Avan lühidalt ka Euroopa tagasisaatmise reisidokumendi vajaduse tausta. Üldiselt kehtib põhimõte, et iga riik väljastab oma riigi kodaniku tagasipöördumiseks vajaliku reisidokumendi ise. Näiteks juhul, kui Eesti kodanik on välisriigis viibides oma reisidokumendi kaotanud või see on muutunud kasutuskõlbmatuks, antakse talle tagasipöördumistunnistus. Euroopa tagasisaatmise reisidokumendi kasutamise eesmärk on võimaldada illegaalselt Euroopa Liidus viibivate kolmandate riikide kodanike tagasisaatmise ja tagasivõtu menetlust kiirendada. Seetõttu on loodud võimalus, et liikmesriik saab ise ebaseaduslikult Euroopa Liidu riigis viibivale kolmanda riigi kodanikule väljastada Euroopa tagasisaatmise reisidokumendi, kui kolmas riik on andnud selle isiku tagasivõtmiseks heakskiidu. Juhul, kui kolmas riik pole Euroopa tagasisaatmise reisidokumenti tunnustanud, tuleb tagasipöördumiseks vajalik reisidokument jätkuvalt hankida tagasipöörduva isiku kodakondsuse järgsest esindusest. Euroopa Liit on tänase seisuga sõlminud 17 kolmanda riigiga tagasivõtulepingud, mis näevad ette selle reisidokumendi tunnustamise.
Eelnõu kohaselt täiendatakse isikut tõendavate dokumentide seaduses väljaantavate dokumentide loetelu Euroopa tagasisaatmise reisidokumendiga ning antakse nimetatud reisidokumendi väljaandmise ja kehtetuks tunnistamise pädevus Politsei- ja Piirivalveametile. Märgin, et isikut tõendavate dokumentide seaduses jääb jätkuvalt kehtima ajutise reisidokumendi väljastamise regulatsioon. Ajutise reisidokumendi saab anda tagasipöördumise õiguseta Eestist lahkuvale või väljasõiduks kohustatud välismaalasele, kui tal puudub kehtiv reisidokument või välisriigi poolt väljaantud tagasipöördumistunnistus. Ajutine reisidokument antakse kehtivusajaga kuni kaks aastat. Ajutise reisidokumendi saab välisriigi kodanikule väljastada, kui tagasipöördujat vastuvõttev riik seda

dokumenti tunnistab. Määruse nõuetele vastava Euroopa tagasisaatmise reisidokumendi plankide hankimiseks kulub Politsei- ja Piirivalveameti hinnangul ligikaudu 1000 eurot. Kulud kaetakse Politsei- ja Piirivalveameti infotehnoloogiliste ja dokumentide arvestuslike kulude eelarvest. Tänan tähelepanu eest!

15:12 Aseesimees Enn Eesmaa
Praeguseks on registreeritud kolm küsimust. Palun, Krista Aru!

15:12 Krista Aru
Aitäh, härra juhataja! Austatud minister! Te nimetasite, et tänaseni on põhimõtteliselt rakendatud soovituslikku Euroopa Liidu dokumenti. Kas te palun täpsustaksite ja natuke sisuliselt laiendaksite seda, mida see ikkagi tähendab: kuidas on tagasisaatmine tänaseni toimunud?

15:12 Siseminister Andres Anvelt
Tänaseni ongi see niimoodi toimunud, nagu ma ütlesin, et liikmesriikidele on antud soovitused, milline võiks see dokument olla, aga see on tekitanud muresid ja probleeme. Värskelt eesistumise lõpetanud riigi ministrina võin öelda ka seda, et Euroopa Liit on 2015. aasta rändekriisi tulemusel hakanud paljusid oma poliitikaid ühtlustama just sellest aspektist lähtudes, kuidas mõjutada kolmandaid riike tagasi võtma oma kodanikke ja sealt pärit isikuid, kes on illegaalselt Euroopasse saabunud. Nende riikidega läbi rääkides ongi olnud teemaks see, kuidas saada kindlust, et inimene on läbinud vajaliku protseduurika Euroopas, sest paljude riikidega on see probleem, et nad ei taha oma inimesi vastu võtta. Üks nõudmine või sisupool nendel läbirääkimistel on olnud see, et Euroopa Liit käitub tagasisaatmispoliitikat ellu viies ühtsena ja annab ühtsetel alustel välja ka selle reisidokumendi, mida on praeguseks aktsepteerinud 17 riiki. Mul on see nimekiri siin olemas. Varem olid jah soovitused, mis andmeid peaks need dokumendid kandma ja kuidas võiks neid välja anda. Suur osa liikmesriike kasutas oma ajutisi reisidokumente ja see tekitas ka kolmandates riikides segadust.

15:14 Aseesimees Enn Eesmaa
Peeter Ernits.

15:14 Peeter Ernits
Hea juhataja! Hea siseminister! Täna küsiti peaministrilt, kas Keskerakond lähtub nüüd teise vabariigi poliitikast. Kui te oma kõnet alustasite, siis te ütlesite, et te hakkate tutvustama teise vabariigi eelnõu. Kas sotsiaaldemokraadid on võtnud sellise lähtepunkti, et praegune vabariik on teine vabariik?

15:14 Siseminister Andres Anvelt
Aitäh! No seda peaks nüüd kohe tagasi kerima. Olen teie ees täna teise Vabariigi Valitsuse esitatud eelnõuga – see oli minu mõte, sest esimesega ma käisin siin 15 minutit tagasi. Aga ma kiidan teie tähelepanekut ja laidan siis oma sõnakasutust. Kindlasti teen märkuse oma nõunikule, kes on aidanud mul seda kõnet kokku panna. Eesti Vabariik on üks ja ainus.

15:15 Aseesimees Enn Eesmaa
Henn Põlluaas.

15:15 Henn Põlluaas
Aitäh, lugupeetud eesistuja! Lugupeetud minister! Me teame, et enamikul isikutel, kes on ebaseaduslikult Euroopasse tulnud, puuduvad dokumendid. Nad valetavad nii enda nime kui ka päritoluriigi kohta ning meil sisuliselt puuduvad võimalused nende väidete kontrollimiseks. Me teame ka seda, et nendest, kellele on keeldutud asüüli andmast, on suudetud tagasi saata vaevalt kolmandik. Kõnealuse isikutunnistusega anname me väga suurele kontingendile sisuliselt valedokumendid, millega nad saavad muretult Euroopas elada ja viibida. Me ju teame, et suur osa nendest isikutest ei jää väljasaatmist ootama, vaid läheb n-ö põranda alla. Kas te ei leia, et selline asi kahjustab nii Euroopa Liidu kui ka Eesti julgeolekut?

15:16 Siseminister Andres Anvelt

Aitäh! Ma olen rohkem kui kindel, et igasugune illegaalne immigratsioon kahjustab julgeolekut. Siin ei ole minu meelest isegi debatiruumi, sellepärast et kui keegi soovib teise riiki minna ja seal illegaalselt viibida, siis see tähendab ju ka seda, et ta läheb sinna seadust rikkuma. Nii et siin ei ole üldse mingit kahtlust. Küll aga ei ole ma nii pessimistlik selle kogemuse pinnalt, mis ma sain poole aasta jooksul Euroopast siseministrite nõukogu juhina. Tegelikult on need protsessid pöördunud, näiteks kasvab aastast aastasse tagasisaatmise määr. Kui me 2015. aastal alanud kriisi alguses rääkisime tõesti kolmandikust, nii nagu te ütlesite, siis nüüdseks on see määr juba poole peale tõusnud. Ma tahan öelda, et Euroopa Liit on saanud väga tõsiseid õppetunde sellestsamast 2015. aastast. See on punkt üks.
Punkt kaks: oluline on just see, et inimeste päritolu tuvastamisel me saaksime survestada kolmandaid riike oma inimesi tagasi võtma. See ei ole olnud lihtne protsess. Me teame, et Euroopa riikidel on nendesamade kolmandate riikidega erinevad ajaloolised sidemed, mistõttu on olnud keeruline kõiki ühe laua taha saada. Nagu ma ütlesin, on sellel palju majanduslikke ja ajaloolisi põhjuseid, aga tänaseks päevaks on väga paljud takistused ületatud. Seesama tagasivõtu või tagasisaatmise dokument on hea näide sellest, et asju tehakse ühiselt ja ka probleemist proovitakse ühiselt üle saada.
Kui me räägime sellest, kuidas neid inimesi tuvastatakse, siis meetodeid tuleb aina rohkem ja rohkem juurde. Üks asi ongi koostöö nende kolmandate riikidega, nende mõjutamine selleks, et nad teeksid koostööd. Eesmärk on kas Frontexi kaudu või kasutades otsesidemeid julgeolekuasutuste ja siseturvalisuse asutuste vahel tuvastada, kas inimene on pärit ühest või teisest riigist. Jah, seis ei ole ideaalne – maailmas ei olegi ideaalseid asju –, aga asi on läinud aastast aastasse paremaks. Miks? Just tänu sellele, et Euroopa Liit on hakanud ühiselt mõjutama neidsamu kolmandaid riike tegema koostööd enne tagasisaatmist. Nii et täitsa hambutu see olukord ei ole, kuigi paranemisruumi on veel tohutult.

15:18 Aseesimees Enn Eesmaa
Palun, Külliki Kübarsepp!

15:18 Külliki Kübarsepp
Aitäh, hea aseesimees! Hea minister! Kas te saaksite palun täpsustada Eesti praktikat: kui palju on viimase viie aasta jooksul antud välja tagasisaatmise dokumente ja kui palju on olnud tagasisidet, et need on ka sihipärast kasutust leidnud?

15:19 Siseminister Andres Anvelt
Aitäh! Ma kindlasti saadan teile kõik üksikasjalikud numbrid. Aga ma võin teile öelda seda, et Eestis on tagasisaatmise edukus ja efektiivsus olnud vägagi kõrge. Toome selle numbri siin välja: 2016. aastal oli see meil 75,2% ja 2017. aastal 89%. Muidugi on selge ka see, et meie seisame silmitsi nende tagasisaatmistega, mis puudutavad enamjaolt kas ida poolt või ka Aasiast tulevaid inimesi. Vähem on n-ö klassikalisi tulijad, kes on pärit mujalt, eriti Lõuna-Euroopast. Aga kui te lubate, siis täpse arvu, kui palju on neid dokumente välja antud, ma saadan teile kirjalikult. Mul on neid numbreid siin nii palju, et ma võin teile pärast Xeroxiga koopia teha. Kui ma hakkan neid siin ette lugema, võib selleks minna mitu tundi.

15:20 Aseesimees Enn Eesmaa
Peeter Ernits, teine küsimus.

15:20 Peeter Ernits
Hea juhataja! Hea minister! Lugesin, et 1994. aastast on selliseid dokumente välja antud ainult kaks ja nüüd te tellite neid 200. Väike rehkendus näitab, et kui veerand sajandiga on läinud vaja kaht, siis neid jagub 2500 aastaks. Aga ma küsin, kui pikk on nende dokumentide kehtivusaeg ja kust tuleb see 200. Miks just 200? Kas on mingeid prognoose, mille järgi tuleb hakata neid dokumente kõvasti rohkem kasutama, kuigi kolmandate riikide valmisolek, nagu ma aru saan, on tänase päevani väga väike?

15:21 Siseminister Andres Anvelt
Aitäh! Ruttan jällegi parandama: tegelikult on kolmandate riikide valmisolek viimaste aastatega tunduvalt suurenenud. Rõhutan veel kord, et kui mõni aasta tagasi olid vaid üksikud riigid valmis Euroopa Liidu ühtsele poliitikale vastu tulema ja inimesi vastu võtma, siis nüüd on neid 17 ja see

number suureneb pidevalt. Läbirääkimised käivad nende riikidega, kust need inimesed pärinevad. Kui me räägime sellest, miks see number kaks oli, siis enne ei olnud ju muud kui soovitused, me kasutasime oma standardeid. Nüüd me läheme lihtsalt üle teistele standarditele. Aga eks neid väljasaadetavaid inimesi satub meile pidevalt: pea iga päev või paari päeva tagant me toimetame kellegi kuhugi välja. Kui varem me andsime neile oma dokumente, siis nüüd me anname Euroopa Liidu ühtse dokumendi. Nii et ma arvan, et 2500 aastat ei tule oodata – need dokumendid saavad enne otsa. Ja nad kehtivad nii kaua, kuni inimene on koju jõudnud.

15:22 Aseesimees Enn Eesmaa
Henn Põlluaas.

15:22 Henn Põlluaas
Aitäh, hea eesistuja! Lugupeetud minister! See on minu arusaamise järgi üks selline pretsedent, kus Euroopa Liit määrab ette, milliseid dokumente me välja anname. Kas Euroopa Liidult on tulnud signaale ka muude dokumentide kohta, et mingisugused ühtsed dokumendid antakse varsti Euroopa Liidu soovituse või määruse alusel välja? Kas ühel heal päeval muutuvad näiteks ka meie riigi passid sellisteks dokumentideks?

15:23 Siseminister Andres Anvelt
Aitäh! Võin teile kinnitada, et kindlasti ei muutu. Ja võin teile ka kinnitada, et Euroopa Liit – nii Euroopa Parlament kui ka Euroopa Liidu Nõukogu – lihtsustab just selle sammuga illegaalsete immigrantide tagasisaatmist. Ta ei asenda midagi, ta lisab meie seadustesse ühe täiendava võimaluse, võtmata ära ühtegi teist võimalust. Kindlasti on sellise reisidokumendi kasutamine eriti Eestile tulevikus kasulik, sellepärast et meil ei ole tihtipeale kolmandate riikidega mingeid ajaloolisi ega majanduslikke sidemeid. Meil on neid ehk oma piirkonnaga, siin ida pool. Samas satuvad meile ka aeg-ajalt sellised illegaalid, kellega on mujal Euroopas rohkem tegemist, ja ühtset tagasisaatmisdokumenti aktsepteeritakse kolmandates riikides palju paremini kui Eesti oma dokumenti.

15:24 Aseesimees Enn Eesmaa
Austatud minister, suur aitäh! Rohkem teile küsimusi ei ole. Ka selles päevakorrapunktis teeb juhtivkomisjoni ettekande Rein Randver.

15:24 Rein Randver
Austatud istungi juhataja! Head kolleegid! Lugupeetud minister! Selle eelnõu, isikut tõendavate dokumentide seaduse ning väljasõidukohustuse ja sissesõidukeelu seaduse muutmise seaduse eelnõu arutelu enne esimest lugemist toimus põhiseaduskomisjonis 12. veebruaril k.a. Peale komisjoni liikmete osalesid istungil veel siseminister Andres Anvelt, ministri nõunik Kristen Kanarik, Siseministeeriumi kodakondsus- ja rändepoliitika osakonna juhataja Ruth Annus ning sama osakonna õigusnõunik Kaspar Lepper ja nõunik Ele Russak.
Head kolleegid, nagu me kuulsime, andis minister väga põhjaliku ülevaate eelnõust, sh selle eesmärkidest. Ka komisjonis oli eelnõu üle arutelu ja toon teieni mõned mõtted sellest arutelust. Seniajani oleme kooskõlas Euroopa Liidu Nõukoguga kasutanud 1994. aasta 30. novembri soovitust. Meie riigil ehk Eestil on aga huvi Euroopa tagasisaatmise reisidokumenti üha rohkem kasutada. Põhjus, miks minna ühtselt Euroopa Liiduga kaasa, on ka selles, et meil ei ole kolmandates riikides kuigi palju esindusi, kellega neid asju ajada. Praegu on niimoodi, et kui riik ei täida rahvusvahelisest õigusest tulenevat kohustust võtta oma kodanik tagasi, siis sunnimehhanismi selleks tegelikult ei ole – isegi kui dokumenti on tunnustatud ja konkreetse isiku suhtes tagasivõtuotsus langetatud. Loomulikult oli komisjonis ka arutelu, kus rõhuti hoopis teisele sõnumile, et turvalisuse aspektist vaadatuna tuleks ehk rohkem muretseda hoopis viisade ja sissesõidudokumentide võltsimise pärast.
Vastusena küsimusele, miks on vaja Euroopa Liidu määrust kõikidele liikmesriikidele, rõhutati ikkagi seda, et loomulikult on kolmandatel riikidel kergem ära öelda üksikule liikmesriigile ja mitte tunnustada tema ajutist reisidokumenti, kuid tunduvalt keerulisem on neil seda teha ühtse Euroopa tagasisaatmise reisidokumendi puhul. Kindlasti on selle juures tähtis seegi, et reaalsuses on Politsei- ja Piirivalveametil dokumendivormid juba tellitud ja me soovime need saabumise järel ka kiiresti töösse

võtta.
Määrus on vastu võetud 2016. aastal ning see jõustus aprillis 2017. Küsiti ka, miks on määruse rakendamise protsess nii kaua aega võtnud. Komisjonis selgitati, et määruse rakendamine ei ole Eesti jaoks põletav teema – see kiirus sõltub Euroopast. Sellel dokumendil on mõju alles siis, kui Euroopa Komisjon on jõudnud nii kaugele, et kolmandad riigid aktsepteerivad seda ühtset tagasisaatmise dokumenti. Ja nii nagu lugupeetud minister siin kinnitas, ütles ta ka komisjonis, et Eesti Euroopa Liidu Nõukogu eesistumise ajal ei olnud märgata ühegi liikmesriigi vastuseisu Euroopa tagasisaatmise reisidokumendile.
Räägin nüüd ka komisjoni otsustest: tehti ettepanek võtta eelnõu täiskogu päevakorda 21. veebruariks k. a (konsensus) ja esimene lugemine lõpetada (poolt 9, vastu 2), tehti ka ettepanek määrata muudatusettepanekute tähtajaks 7. märts 2018 kell 17.15 ja määrata ettekandjaks siinkõneleja (mõlemad konsensusega). Aitäh teile!

15:29 Aseesimees Enn Eesmaa
Andres Ammas, palun küsimus!

15:29 Andres Ammas
Lugupeetav eesistuja! Lugupeetav ettekandja! Küsima inspireeris teie ettekande eelviimane lause, kus te ütlesite, et mõned komisjoni liikmed olid esimese lugemise lõpetamise vastu. Kas nad motiveerisid ka, miks nad vastu olid?

15:29 Rein Randver
Aitäh küsimuse eest! Pigem kaldus arutelu sellesse suunda, nagu ka siin saalis küsimustest ja vastustest välja tuli, et miks Euroopa Liit ütleb meile ette ühtse reeglina, et me peame ühe või teise regulatsiooni puhul tegema seda ja toda. Aga kui mõelda eelnõu sisu peale, siis see on ikka see, et me suudame 27 liikmesriigiga rääkida nende inimeste ühtsest tagasisaatmise reisidokumendist. Eesti jaoks tähendab see kindlasti suuremat jõudu sellest, kui me peaks seda ise tegema.

15:30 Aseesimees Enn Eesmaa
Suur tänu ettekandjale! Rohkem küsimusi ei ole. Kas fraktsioonide esindajail on soovi alustada läbirääkimisi? Ei ole. Juhtivkomisjoni ettepanek, nagu kuulsite, on eelnõu 585 esimene lugemine lõpetada. Esimene lugemine on lõpetatud. Määran eelnõu muudatusettepanekute esitamise tähtajaks 7. märtsi kell 17.15. Meie kohtume siinsamas saalis homme kell 10 ja jätkame siis tööd.

Istungi lõpp kell 15.31.